

مجید قاسم کردی

کارشناس حقوقی

بسیاری از قواعد و معاهدات بین‌المللی حق اعتراض را بر رسمیت شناخته و از آن سخن گفته‌اند. کنوانسیون اروپایی حقوق بشر ۱۹۵۰ و میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی ۱۹۶۶ از جمله مهم‌ترین آنها هستند. ضمن اینکه در قوانین داخلی نیز علاوه بر اصل بیست و هفتم قانون اساسی، از اصل هشتم قانون اساسی که امر به معروف و نهی از منکر بین مردم و دولت به‌خوبی تبیین شده است، برمی‌آید که حق اعتراض در قانون به رسمیت شناخته شده است.

از این‌رو قرار بود تریبون‌های آزاد و کرسی‌های آزاداندیشی در دانشگاه‌ها و اماکن فرهنگی و هنری راه بیفتد تا جوانان، نخبگان و فعالان مدنی با استفاده از ظرفیت سیاسی‌های پادشاه، به بیان دغدغه‌های مهم خود بپردازند تا شاید گامی در مسیر درست و بسترسازی مناسب بر اساس زیرساخت‌های قانونی برای طرح دغدغه‌ها و اعلام اعتراضات مسالمت‌آمیز مردم ایران باشد؛ موضوعی که این روزها بیش از پیش احساس می‌شود. برای آتانی که تنها یک بار قانون اساسی را خوانده‌اند، ضرورت اجرایی‌شدن اصل ۲۷ قانون اساسی، این روزها به‌شدت به چشم می‌خورد. از سوی دیگر، در اصل

۱۷۳ قانون اساسی نیز اجازه داده می‌شود علیه آیین‌نامه‌ها و قوانین خلاف در کشور اقدام کرده و حتی ابطال آنها از قوه قضائیه خواسته شود و همه این موارد تصدیق می‌کند که واضعان قانون اساسی گزینه عقلانی اعتراض را پذیرفته و بر آن صحه گذاشته‌اند.

از سوی دیگر، لزوم ایجاد و تأمین مکانی مناسب برای طرح اعتراض‌ها و شنیده‌شدن صدای مردم، بستری برای برگزاری تجمعات اعتراضی و حق اعتراضات مردم ایران موضوعاتی است که حتی چند ماه پیش نیز مورد تأیید رئیس‌جمهور واقع شدند. او در این راستا اعلام کرده بود: «یک وقت اعتراض، نقد و سخن مخالفی وجود دارد که هیچ اشکالی ندارد و باید شنیده شود و شنیدن آن به اصلاح امور کمک می‌کند. چه اشکالی دارد که برای گفت‌وگو، نقد و حتی اعتراض، مراکزی اختصاص پیدا کند؟ این امر در قانون اساسی هم جایگاه دارد.»

حال نظر به سخنان دکتر رئیسی و مستند به این اصل که «تشکیل اجتماعات و راهپیمایی‌ها، بدون حمل سلاح، به شرط آنکه مخل به مبانی اسلام نباشد، آزاد است»، بحث اختصاص محلی برای برگزاری تجمعات از موضوعات مهمی است که وزارت

واضعان قانون اساسی گزینه عقلانی اعتراض را پذیرفته و بر آن صحه گذاشته‌اند

طرح ساماندهی تجمعات به کجا رسید؟

کشور متولی آن است. وزیر کشور در ماه‌های قبل درباره تصویب تعیین محلی برای برگزاری تجمعات، اظهاراتی امیدبخش داشته است؛ اما چندی بعد مجدد اعلام شد: انتخاب محلی برای برگزاری تجمعات که قبلا یک بار بحث و تصویب شده است، به دلایلی که دستگاه‌های خارج از دولت اشکالاتی از آن گرفتند، باید دوباره بررسی شود و این موضوع درحال رسیدگی است.

دکتر وحیدی وعده داده بود طرح ساماندهی تجمعات در کمیسیون شوراها در آینده‌ای نزدیک نهایی شود و پس از آن رئیس کمیسیون شورا‌های مجلس با بیان اینکه به‌زودی کار بررسی کارگروه تخصصی بر روی طرح ساماندهی تجمعات به پایان می‌رسد، گفت: گزارش این موضوع در صحن کمیسیون شوراها نیز نهایی شده و پس از آن، طرح در جلسه علنی بررسی خواهد شد.

حال با نزدیک‌شدن به ایام انتخابات، اهمیت این موضوع دوجندان احساس می‌شود؛ چراکه پس از گذشت چند ماه، خبری از تصویب و ابلاغ آن به گوش نمی‌خورد و اخیرا صرفا در خبری ولی‌الله بیانی، سخنگوی کمیسیون امور داخلی کشور و شوراها

وزیر آموزش و پرورش در پاسخ به «شرق»

برخورد با دانش‌آموزان در لایحه حجاب نبود

تخلف بود. موضوع برخورد با دانش‌آموزان هم نه در لایحه بوده و

نه اطلاع‌ی دارم. وزیر آموزش و پرورش درخصوص اینکه در صورت تصویب مجلس، واکنش شما نسبت به جرم‌انگاری از کودکان زیر ۱۸ سال در لایحه عفاف و حجاب چیست؟ بیان کرد: «باید آن را بررسی کنیم و واکنش ما متناسب با اطلاعات است». وزیر آموزش و پرورش همچنین به خبرنگاران گفت رتبه‌بندی (معلمان) و موضوع صدور احکام جدید مبتنی بر نتایج اعتراضات از هفته آینده آغاز می‌شود و کسانی که اعتراضشان وارد شده است، رتبه‌شان ارتقا می‌یابد و رتبه جدید می‌گیرند. صحرایی درباره مصوبه کمیسیون تلفیق برنامه هفتم مبنی بر اینکه سند جامع سرمایه انسانی آموزش و پرورش تهیه شود، گفت: کمیسیون تلفیق مصوبات خوبی در دپروز و امروز داشته و دارد و هنوز هم تمام نشده است. تدوین جامع منابع انسانی از جذب پذیرش تا نگهداشت و بازتسنگی و سایر موارد آموزش و پرورش است. تدوین سند جامع کار ضروری است و برنامه‌ریزی را راحت‌تر می‌کند و آینده را نشان می‌دهد.

محدودیتی برای ثبت‌نام دانش‌آموزان اتباع وجود ندارد

وی درباره ثبت‌نام از دانش‌آموزان اتباع خارجی نیز گفت: آن دسته از اتباعی که شناسه مهاجر و کد مخصوص از از وزارت کشور نگرفته‌اند، باید آن را اخذ کنند، زیرا شرط ثبت‌نام است و محدودیتی برای ثبت‌نام آنها وجود ندارد.

عباسی زارع‌پور، وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات نیز در حاشیه هیئت دولت با اشاره به اینکه برای اربعین هفته گذشته هیئتی را به کشور عراق اعزام کردیم که با وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات عراق و با ندهادهای تنظیم‌گر آنان جلسات مختلفی را تشکیل دادند، تأکید کرد: بر اساس توافقات صورت‌گرفته با طرف عراقی بنا شده است تا هم سیم‌کارت عراقی با قیمت مناسب‌تری در اختیار زائران اربعین قرار گیرد و هم هزینه رومینگ نسبت به سال قبل کاهش پیدا کند.

بنزین گران نمی‌شود

اوجی درباره حواشی‌ای که درباره افزایش قیمت بنزین در روزهای

در مجلس، در تشریح نشست یکشنبه ۲۲ مرداد کمیسیون با موضوع بررسی کلیات طرح ساماندهی تجمعات و راهپیمایی‌ها توسط کمیسیون متبوعش گفت: کلیات طرح ساماندهی تجمعات و راهپیمایی‌ها به‌عنوان نخستین دستور کار از سوی اعضای کمیسیون مورد بحث و بررسی قرار گرفت. خبری که سابقا نیز به شرح فوق در ماه‌های قبل اعلام شده بود.

با توجه به اهمیت موضوع طرح ساماندهی تجمعات و راهپیمایی‌ها که امری ضروری است، انتظار می‌رود نمایندگان مجلس به‌زودی کار بررسی کارگروه تخصصی بر روی طرح ساماندهی تجمعات را به پایان رسانند و گزارش آن را در صحن کمیسیون شوراها نیز نهایی کرده و پس از آن، طرح را در جلسه علنی تصویب و با امضای قانون ابلاغ نهایی کنند تا احزاب و تشکل‌ها در عمل بتوانند با سازوکار مشخص قانونی برای تحقق حق اعتراض خویش اقدام کنند. فراموش نشود لزوم تدوین راهکاری مناسب برای تحقق اعتراضات، به دور از خشونت از هر سویی، با توجه به نزدیک‌بودن انتخابات مجلس وحدت‌آفرین است.

● عباس عسکری، وزیر آموزش و پرورش

را ارتقا دادیم. او خاطر‌نشان کرد: مشکل تهیه سرم که سال گذشته بود، امسال به‌طورکلی برطرف شد. عب‌اللهی تأکید کرد: بین وزارت بهداشت، سازمان برنامه و بودجه و بانک مرکزی بابت تأمین ارز واردات دارو هماهنگی ایجاد شده است. او با اشاره به آغاز سفر زائران اربعین اظهار کرد: اتباع خارجی که برای زیارت اربعین از ایران عبور می‌کنند، باید واکسن کرونا تزریق کرده باشند.

به‌تدریج تاکسی‌های هیبریدی در تهران پلاک و عرضه خواهند شد
وزیر صنعت، معدن و تجارت هم در حاشیه جلسه هیئت دولت به خبرنگاران با بیان اینکه ایستگاه‌های شارژ تاکسی‌های برقی در هفته دولت افتتاح می‌شوند، گفت: واردات خودروهای خارجی صفر و کارکرده آغاز شده و آیین‌نامه‌های مربوطه ابلاغ شده است. عباس علی‌آبادی گفت: خودروسازان داخلی به‌تدریج تاکسی‌های هیبریدی را در تهران پلاک و عرضه خواهند کرد و ایستگاه‌های شارژ تاکسی‌های برقی در هفته دولت افتتاح می‌شوند. وزیر صنعت، معدن و تجارت افزود: واردات خودروهای خارجی اعم از صفر و کارکرده آغاز شده و آیین‌نامه‌های مربوطه ابلاغ شده‌اند اما دولت واردکننده نیست و شرکت‌ها و مؤسسات خصوصی اقدام به واردات می‌کنند.

دیگر اقتصادی را ارائه کرد. افزود: تصمیم‌گیری‌هایی انجام شد تا بخشی از اختیارات هیئت وزیران و رئیس‌جمهوری به استاندار سیستان و بلوچستان تفویض شود که امکان تصمیم‌گیری و نقش‌آفرینی سریع‌تر و مؤثرتری برای خدمت‌رسانی به مردم عزیز این منطقه انجام شود.

خرید تضمینی کندم در آستانه رکورد شکنی است

محمدعلی نیکبخ، وزیر جهاد کشاورزی هم در حاشیه حیات دولت، با اعلام اینکه تا الان نزدیک به ۱۰ میلیون تن خرید کندم انجام شده است و طی شنبه تا یکشنبه هفته بعد این میزان با روند فعلی ۱۰ به میلیون تن هم عبور می‌کند که یک رکورد است. افزود: از ۱۱ و نیم میلیون تن نیاز کشور ما ۱۰ میلیون تن را در کشور تولید می‌کنیم. بازمیزدخت آن هم با تأکید رئیس‌جمهوری به سازمان برنامه و بودجه مبنی بر اینکه طلب کشاورزان دیون ممتازه است، در اولویت قرار دارد.

مشکل سرم‌ورود به‌طور کامل برطرف شده است

بهرام عین‌اللهی هم در حاشیه جلسه هیئت دولت در جمع خبرنگاران تأکید کرد: مشکلی برای تأمین دارو نداریم و ذخایر دارویی

نگاهی به جهت‌گیری‌های سیاسی اصولگرایان در آستانه انتخابات اسفند به بهانه تحلیل سخنان حدادعادل در نقد مواضع درون‌حزبی

نقد افراط‌گرایی، پرهیز از میانه‌روی

مطلوب اصلاح‌طلبان و جریان‌های مستقل و میانه‌رو است، سعی دارد فضا را به سمتی هدایت کند که از دل مقابله صوری و ظاهره میان اصولگرایان، افزایش مشارکت شکل بگیرد؛ چراکه به ادعان این تحلیلگر ارشد مسائل سیاسی، اکنون مسئله کلیدی انتخابات، نه جناح‌بندی و تاختن به پایداری یا دیگر احزاب اصولگرا بلکه مسئله مشارکت در انتخابات اسفند سال جاری است که به زعم جلالی‌زاه به یک مقوله و نگرانی جدی برای اصولگرایان تبدیل شده است. در راستای ارزیابی این عضو حزب اتحاد ملت، حدادعادل اخیرا در بخشی از گفت‌وگویی که با یکی از خبرگزاری‌های داخلی داشت، به این مسئله پرداخت که «آنچه در ۱۱ اسفند اتفاق خواهد افتاد، مانند یک معادله ریاضی چندان قابل‌پیش‌بینی نیست»؛ چراکه به باور رئیس مجلس هفتم، «اتفاقاتی هم در کشور رخ داده که باید دید تأثیرش در انتخابات چگونه خواهد بود». از منظر رئیس شورای ائتلاف نیروهای انقلاب اسلامی، «وقایع سال قبل، امری نیست که بگویم هیچ تأثیری بر انتخابات و مشارکت سیاسی مردم نخواهد داشت. آن رویدادها مسائلی بود که باید فعالان سیاسی روی آن ملاحظه کنند و ملاحظات خودشان را داشته باشند. مشکل اقتصادی مردم، مشکلات معیشتی، گرانی و تورم هم وجود دارد و اینها هم فراتر از کارهای تشکیلاتی و تشکل‌ها می‌تواند در کار انتخابات تأثیر بگذارد. این مسائل واقعیت‌هایی است که جلوی روی ماست و هر تشکل سیاسی که بخواهد در عرصه انتخابات فعال بشود باید همه اینها را در نظر بگیرد». حدادعادل با اشاره به آرایش سیاسی و وجود نیروهای اصلاح‌طلب

دوست دارند مشارکت پایین باشد تا آنها برنده بشوند، از ایشان بپرسید که کی گفته؟ کی اعلام شده؟ کی این جور نظری دارد؟ هستند، ولی بنده نمی‌توانم بگویم». البته رئیس شورای ائتلاف نیروهای انقلاب اسلامی قبل‌تر موضوعی متفاوت را مطرح کرده بود و در گفت‌وگویی که با خبرنگار‌های داخلی داشت، در پاسخ به این پرسش که اگر مشارکت بالا برود رای جبهه انقلاب بیشتر می‌شود؟ به ذکر این جملات بسنده کرد: «من تا جایی که تجربه سیاسی میدانی دارم، هیچ‌وقت ندیده‌ام فعالان سیاسی اصولگرا با انقلابی برونند به شورای نگهبان بگویند که شما رقبای ما را حذف کنید تا ما پیروز بشویم؛ یعنی چنین اقدامی را من ندیده‌ام. اینکه یک جریان اصولگرا بیاید و از شورای نگهبان بخواهد یا آرزو بکند یا تلاش بکند که شورا رقبایا را حذف کند، هرگز در دستور کار ما نبوده و نیست.»

نکته درخور توجه دیگر آن است که در لابه‌لای مواضع این روزهای حدادعادل، او در بخشی از مصاحبه تلویزیونی با چاشنی احتیاط، مجلس اول را مجلس وزینی تعبیر کرد. با تلخ‌ترین دوران چهارساله نمایندگی خود را مجلس ششم دانست. این تلخی برای حداد تا جایی بوده که به گفته او، «مسلمان نشنوند کافر بنیند»، چون به زعم رئیس شورای ائتلاف نیروهای انقلاب اسلامی، آنچه ما در مجلس ششم می‌دیدیم، مجلس ششم مجلس خوبی نبود. البته حداد این را یک نظر شخصی تلقی کرد؛ چراکه او اذعان دارد از نظر عده‌ای هم مجلس ششم شاید بهترین مجلس بود. ضمن آنکه حدادعادل در این گفت‌وگوی تلویزیونی با چاشنی احتیاط، مجلس اول را مجلس وزینی تعبیر کرد. با این وجود، عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام در حالی به مجلس ششم تاخت که نهم خرداد سال جاری هم دست‌دانش با سیدمحمد خاتمی در مراسم سالگرد مرحوم دعایی به یک حاشیه جدی برای او بدل شده بود و برخی رسانه‌های اصولگرا انتقادهایی جدی را متوجه او کردند.

دعوی صوری برای افزایش مشارکت

در مقابل آنچه غلامعلی حدادعادل عنوان کرد، جلال جلالی‌زاده به‌عنوان نماینده مجلس ششم در گفت‌وگویی با «شرق»، این‌دست ادعاها را از منظر کارکرد سیاسی مورد توجه قرار می‌دهد. باین‌حال، این استاد دانشگاه پیش از تحلیل کارکردگرایانه مواضع حدادعادل، روی نکته مهمی دست می‌گذارد و متذکر می‌شود: «او (حدادعادل) صلاحیت اظهارنظر درباره کیفیت مجلس ششم را ندارد». این عضو حزب اتحاد ملت بر این باور است که اساسا حدادعادل هیچ‌گونه ارتباط و سختی با فضای سیاسی مجلس ششم نداشته و به تبع آن هم نمی‌تواند در خصوص آن اظهارنظر بکند.

جلال جلالی‌زاده در بخش دیگری از گفته‌های خود، تمرکز بیشتری روی مواضع متناقض حدادعادل در مقابله هم‌زمان به جبهه پایداری و تخریب مجلس ششم دارد و در تبیین بیشتر آن به «شرق» می‌گوید: «حدادعادل در شرایط فعلی که شاهد عدم حضور

عبدالرحمن فتح‌اللهی؛ این روزها با داغ‌شدن تئور انتخابات مجلس شورای اسلامی دوره دوازدهم، پس از مرحله پیش‌ثبت‌نام، برخی موضوع‌گیری‌ها سیاسی رنگ و بوی رقابتی به خود گرفته است. در این میان تحلیل رسانه‌ها بیشتر بر رقابت درون اصولگرایی متمرکز است؛ شاید چون آن‌طورکه باید شاهد حضور پررنگ چهرهای شاخص اصلاح‌طلبی، معتدلین و مواضع‌تقلین در مرحله پیش‌ثبت‌نام نبوده‌ایم. به همین واسطه هرچه به موعده انتخابات نزدیک‌تر شویم، رویارویی چهره‌ها و احزاب اصولگرا نیز پررنگ‌تر خواهد شد. تا پیش از این، مواضع باهنر، متکی و دیگر چهره‌های اصولگرا روی دعوت و گاهی شبیه تهدید به مشارکت اصلاح‌طلبان بود، اکنون اما فلش اختلاف‌ها به سمت خود اصولگرایان چرخیده است. به موازات روندروی نواصولگرایی‌قابلیت‌ها و پایداری‌ها و بازی سیاسی احمدی‌نژادی‌ها، این روزها یکی از چهرهای شاخص طیف راست نیز دست به موضع‌گیری‌های معنادار زده است که نشان می‌دهد خالص‌سازی اصولگرایی به مناقشاهی جدی در درون این جریان بدل شده است؛ موضع‌گیری‌هایی متناقض که از یک‌سو زاویه‌ای جدی با پایداری‌ها دارد و از سوی دیگر اصلاح‌طلبان را نیز برنمی‌تابد. غلامعلی حدادعادل، رئیس شورای ائتلاف نیروهای انقلاب اسلامی، در جلسه روز دوشنبه شورای مرکزی ائتلاف نیروهای انقلاب اسلامی، با اشاره به آغاز روند پیش‌ثبت‌نام کاندیداهای انتخابات دوازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی، با بیان وجوه متمایز اهمیت انتخابات مجلس بیست‌به گذشته، از سه رکن اساسی عقلا‌نیت، عدالت و معنویت که به‌عنوان اصول انقلابی‌گری مورد توجه امام راحل و رهبری انقلاب بوده‌اند، یاد کرد. رئیس پیشین مجلس شورای اسلامی دوره هفتم، این را هم گفت که شورای ائتلاف و نیروهای جبهه انقلاب باید تا زمان انتخابات تمام تلاش خود را برای تبلیغ و ترویج این سه‌گانه به‌کار بگیرند؛ اما نکته شایان‌توجه مواضع انتقادی و معنادار حدادعادل درخصوص «بی‌اخلاقی‌های سیاسی» بود که با «ادبیات انقلابی‌گری» مطرح می‌شوند. این عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام در جملاتی که به زعم بسیاری «بوی مواجهه با جبهه پایداری» از آن به مشام می‌رسید، بیان کرد: «نباید بگذاریم که جریان تحریف، تحت پوشش و ادبیات انقلابی، ذهنیت‌سازی نادرستی از جبهه انقلاب در اذهان عمومی مردم ایجاد کند و انقلابی‌ها را در مسائل سیاسی فاقد عقلا‌نیت و اخلاق معرفی کنند و با ذبح مسائل کلان و ملی به پای منافع شخصی و حزبی، رفتارهای سهم‌خواهانه از خود نشان دهند.»

پس از این مواضع، حدادعادل در بخشی از گفت‌وگوی تلویزیونی خود نیز جملاتی را عنوان کرد که مجددا روی سخنش با پایداری‌ها بود. او بدون ذکر نام به این مسئله پرداخت که «شاید گروهی به دنبال مشارکت پایین باشند، ما نیستیم. بروید از خودشان بپرسید. من نمی‌دانم آقایانی که می‌گویند در این برنامه‌ها که یک گروه‌هایی هستند که